

Логвиненко Борис Олексійович,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного
права, процесу та адміністративної
діяльності Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

ПРОТИДІЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19: УРОКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Триваюча протидія пандемії гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – COVID-19) потребує організації взаємодії як на міжнародному, так і на місцевому рівнях.

Нажаль, реальна ситуація є протилежною і діяльність органів публічної адміністрації нагадує собою не послідовну реалізацію плану протидії поширенню COVID-19 в Україні, а безсистемні спроби адаптувати власну роботу до умов, що постійно змінюються. Серед ключових проблем, які супроводжують сьогодні діяльність органів публічної адміністрації в Україні, можна назвати невідповідність національного законодавства сучасним реаліям та відсутність ефективних механізмів забезпечення обмежувальних (карантинних) заходів, спрямованих на протидію соціально небезпечним захворюванням, зокрема COVID-19.

Серед суб'єктів, діяльність яких спрямована на забезпечення карантинних обмежень важливу роль відграють органи Національної поліції. Ефективність і спрямованість заходів, що проводяться органами Національної поліції варіює від суто роз'яснювально-профілактичної роботи – до застосування заходів адміністративної відповідальності. Також, навіть не звертаючись до аналізу статистичних даних, можна впевнено стверджувати про те, що діяльність Національної поліції за цим напрямком не є надто ефективною і потребує удосконалення.

Серед основних причин можна назвати те, що сама організація протидії поширенню COVID-19 в Україні була закріплена на рівні підзаконного акту – постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.1996 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» [1], тоді як цілком необхідним було затвердження заходів протидії на законодавчому рівні.

В Україні досі відсутній орган, який мав би змінити собою ліквідовану Державну санітарно-епідеміологічну службу – центральний орган виконавчої влади, на який раніше покладалися завдання щодо забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення [2]. Тобто, організація протидії соціально небезпечним та епідемічним захворюванням досі не забезпечується

спеціально утвореним суб'єктом, що не можна вважати правильним.

Повертаючись до органів Національної поліції, зауважимо, що доповнення чинного Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) статтею 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей» мало наслідком наділення органів поліції адміністративно-юрисдикційними повноваженнями [3]. Вказана стаття утворена з двох частин, де саме друга її частина стосується перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно. Такі дії тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти н.м.д.г. [3].

Зауважимо, що відповідно до статті 255 КУпАП, протоколи про адміністративні правопорушення мають право складати уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції, але частина друга статті 44-3 не включена до законодавчих положень. Тобто, поліція не уповноважена складати протоколи про адміністративне правопорушення, передбачені частиною 2 статті 44-3 [3].

Наступна прогалина має місце у випадках, коли у особи відсутні документи, що підтверджують її особистість, або правопорушник не бажає назвати себе поліцейському. Відповідно до статті 260 «Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення» КУпАП, адміністративне затримання може застосовуватись для встановлення особи, або складення протоколу про адміністративне правопорушення у разі неможливості складення його на місці вчинення правопорушення та якщо складення протоколу є обов'язковим [3]. Тут стаття 44-3 також не входить до переліку правопорушень, за вчинення яких органами Національної поліції може бути застосовано цей захід забезпечення провадження. Як повинен діяти поліцейський у випадку, коли правопорушник відмовляється одягнути захисну маску, вчиняючи злісну непокору вимозі поліцейського чи пліє у оточуючих?

Серед нових складів правопорушень, породжених COVID-19 варто назвати правопорушення у кіберпросторі. З часу введення карантину (12.03.2020) кіберполіція перевірила понад 700 повідомлень про онлайн-шахрайства, пов'язані з протидією поширенню коронавірусу. За такими матеріалами було розпочато майже 160 кримінальних проваджень та близько 20 фігурантам оголошено про підозру. До найпоширеніших випадків шахрайств у мережі належать: продаж масок та респіраторів, захисних костюмів, підроблених антисептиків, псевдотестів та неіснуючих ліків від COVID-19 [4].

Виходячи з викладеного, МВС України необхідно ініціювати низку науково-практичних та навчально-методичних заходів, спрямованих на пошук перспектив більш ефективної протидії COVID-19. Крім того, за результатами таких заходів мають бути направлені пропозиції щодо змін до чинного зако-

нодавства. Насамперед, це потрібно для того, щоб уроки, з протидії пандемії COVID-19 не минули даремно.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211. Урядовий кур'єр від 12.03.2020. № 47.

2. Деякі питання Державної санітарно-епідеміологічної служби: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2017 № 348. Урядовий кур'єр від 25.05.2017. № 95.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення 10.105.2021).

4. Жонглювання плюсами-мінусами: як в Україні підробляють результати тестів на COVID-19. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/04/1/7288544/> (дата звернення 10.105.2021).

Лук'янець Валентина Станіславівна,
кандидатка юридичних наук, доцентка
помічниця ректора з гендерних питань,
професорка кафедри конституційного
права та прав людини Національної
академії внутрішніх справ

**НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО КОМПОНЕНТУ
В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СИСТЕМИ
МВС УКРАЇНИ**

Питання гендерної рівності, гендерного паритету і гендерної культури вийшло сьогодні на рівень найважливіших державних завдань, набуло офіційного статусу і суттєво впливає на виховні та освітні завдання національної системи освіти. Як наслідок, відбувається активне переосмислення і пошук шляхів інтеграції нового гендерного компонента в зміст вітчизняної освіти, і в першу чергу – вищої школи.

Питання гендерної рівності набули сьогодні актуальності особливо для політико-правових дисциплін. Дослідженню цих проблем присвячено чималу кількість наукових праць, однак свого завершеного концептуального розроблення не набули [1]. Незважаючи на чималі доробки науковців, все ще залишається проблема утвердження загальних соціальних та правових цінностей у державі та суспільстві щодо гендерного паритету у безпековій сфері. Формування гендерних компонентів дуже важливе для фахівців сектору безпеки, адже цього вимагає власне еволюційний розвиток суспільства та євроатлантична інтеграції України, поглиблення співпраці з НАТО та наближення до його стандартів [5].